

Violència i identitat
Francesco Ardolino, Elena Losada (eds.)
Barcelona: Universitat de Barcelona Edicions, 2018
151 pàgines

Sovint tenim la sensació que quan procurem aproximar-nos, sigui des de la Universitat, des de la crítica o des d'espais més divulgatius, a certs conceptes teòrics —universals i atemporals per una banda, però *treending* i populars per l'altra— ens acabem trobant, o bé amb pàgines i pàgines d'assajos sobre teories construïdes al voltant de termes massa abstractes, o bé amb esquarteraments argumentatius postulats a mode de titulars amb poc menys de tres-cents caràcters. Fet i fet, no és que ambdues plataformes no siguin vàlides per fer-se càrrec d'idees i/o definicions al voltant de la violència, el poder, l'estat, la identitat... sinó que sovint sorgeixen també iniciatives, com la que aquí ens ocupa, que aconseguen situar-se en un espai intermedi, erigit arquitectònicament com un intel·ligent recipient de resignificacions i interseccions, i que, a més, sempre conjuguen les fórmules en plural.

Violència i Identitat és un recull d'articles volgudament panoràmic i tendencialment exemplificant, que té com a missiva dels coordinadors del volum *aportar una perspectiva pròpia al tema de la violència*, i per implicacions, al de la identitat. Assumint la condició inabastable que tots dos conceptes suposen, l'objectiu és el d'iniciar un traçat conceptual i metodològic que sota el paraigües dels estudis culturals vinculi, parafrasejant Ardolino i Losada, la violència com l'objecte d'estudi i la identitat com la seva funció. Per fer-ho, han comptat amb la participació d'onze estudioses de diverses institucions acadèmiques d'àmbit europeu —val a dir que el volum combina articles escrits en català, castellà, anglès, italià i francès— i malgrat que algunes coincideixen a l'hora d'ocupar-se de certs esdeveniments, fenòmens o contextos (com ara, la violència de gènere, els conflictes bèl·lics o el racisme), cadascuna llegeix i treballa diferents representacions del que incorporem dins les categories de violència i/o identitat. Posats a escollir, l'element que destacaríem a posteriori és l'esforç panoràmic d'aquesta compilació, que va des de l'anàlisi de la presència de la figura literària de Barbablava en algunes produccions culturals espanyoles de la mà de Shelley Godsland, al conflicte geopolític sirí fet literatura per Mònica Rius, passant per les formes incòmodes del teatre de *dubie tucker green* que ens presenta Mireia Aragay. I encara més, perquè gosaríem afirmar que hi ha una voluntat activa per part de totes les participants, editors inclosos, d'arribar a copsar la màxima que Fina Birulés expressava, enguany, durant la Biennal de Pensament de la ciutat de Barcelona, quan afirmava que la paraula violència té un contingut desbordant i que a més es resignifica al llarg de la Història.

Així mateix, podríem subdividir els articles en tres línies temàtiques diferents: en primer lloc, aquells que s'ocupen de qüestions i representacions que tenen a veure directament amb la violència contra les dones. El cas paradigmàtic el trobem en el text de Marta Segarra i les seves reflexions al voltant de les dones

gitanes, i més concretament en la violència derivada del procés d'alterització que aquestes pateixen en ser mirades. A continuació, tenim les aportacions que se centren en la violència «de guerra» fruit d'un context polític repressiu/dictatorial com ho foren el règim de Ceaușescu, literaturitzat des de l'autoficcionalitat de Herta Müller, tal com ens el presenta Marisa Siguan, o el tema de la barbàrie nazi tematitzat en els muntatges de Sebald, segons explica Anna Montané. I finalment, tot i que amb menys presència, apareixen idees relacionades amb la violència generada explícitament per dones, exemplificada mitjançant l'estudi de produccions literàries en català, per veu d'Anna Maria Villalonga, o bé a través del cinema popular en la seva subversió anglosaxona del *rape-revenge-film* de la mà de Katarzyna Paszkiewicz.

Més enllà del lloc comú conceptual i metodològic, emergeix un interès inevitable, per evocar teòricament els principals noms dels estudis literaris, filosòfics i de la crítica cultural en general: Webber, Arendt, Spivak o Levinas són només alguns d'aquests autors de referència. Endinsar-se en el seu pensament resta aquí lluny de parèixer una entelèquia... Així doncs, que no sigui dit que no hi hem estat convidats.